

II. ч. … Субота, 26. квітня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. — Тел. 230-39 РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81	„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung. Administration; Reichsstrasse 34. Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.	ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол. Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Важкі втрати анґл. фльоти

ЗАТОПЛЕНО 89.600 ТОН ВОРОЖИХ КОРАБЛІВ

БЕРЛІН, 25. IV. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає в надзвичайному повідомленні:

Німецьке летунство переводило 23. ц. м. сильні атаки на кораблі, навантажені англійським військом на грецьких водах. **Затоплено 5 транспортових і вантажних кораблів** загальної містоти **21.600 тон** і важко ушкоджено 10 великих кораблів, з яких деякі згоріли, так, що треба числитися з їх втратою. При цих атаках, при яких потерпіли також два помічні воєнні кораблі, ушкоджено важко бомбою один нищильник. Зістрілено один чотиромоторовий літак, що згорів. Таким чином ворог утратив у трьох останніх днях **89.600 тон** ворожих кораблів, що були призначені для втечі англійців з Греції

Термопілі зайняті

БЕРЛІН, 25. IV. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Підчас атаки німецьких військ на зади грецької північної армії, — про що подано в надзвичайному повідомленні від 20-го ц. м. — були випадки місцевих капітуляцій. Також прошено команду XII. німецької армії про перемиря. Після того, як 22. ц. м. грецька делеґація предложила командантові XI. італійської армії скласти зброю на фронті Епіру, скапітулювали потім усі частини грецьких армій **Епіру й Македонії**, окружені італійцями від півночі, німцями від сходу і відтяті від своїх баз. Акт капітуляції підписали в Солуні головні командування союзних військ і головний вожд **грецьких військ.**

В боротьбі з анґлійськими задніми сторожами вдалося продертися на терен особливо корисно положених становищ у Термопілях. На відтинку між **Ляріссою й Ляміею** здобуто 30 анґл. панцирних возів.

Вчорашнього дня й минулої ночі летунство бомбардувало анґлійські летовища, ушкодило бомбами та обстріляло скорострілами літаки на землі, влучно обкидало бомбами ганґари, бараки й маґазини муніції.

Вдень заатаковано успішно портові обєкти в **Гервич.** Сильні ескадри боєвих літаків минулої ясної ночі обкидали знову багатьома розривними й запальними бомбами воєнну пристань **Плімавт.** Ще досі горять фабричні обєкти й маґазини після атаки минулої ночі. До цих шкод долучилися ще нові поважні знищення, особливо у великих збірниках погінних матеріялів, що загорілися підчас перших бомб. Дальшу успішну атаку спрямовано минулої ночі на воєнну пристань **Портсмавт.** Боєві літаки скинули на південь від Вік дві бомби на один контрторпедовець, на якому вибухла пожежа, та ушкодили на схід від Ебердін два великі торговельні кораблі.

Німецькі ловецькі літаки зістрілили один ворожий літак. Вдень і вночі закладано далі міни перед анґлійськими пристанями.

Легкі боєві та спадні літаки під охороною ловецьких літаків заатакували вчора кілька разів ворога, окруженого в **Тобруці.** Влучні бомбові поцили знищили панцирні вози і розпорошили ворожі батави, спричинюючи пожежі. Поважно ушкоджено кораблі в пристанях, причому один з них затоплено. Підчас цих атак ворог утратив у повітряних боях 2 літаки типу Брістоль-Бленгайм і 4 літаки типу Гюрикен. Пропав 1 німецький літак. Над островом Мальтою зістрілено один ловецький літак типу Гюрикен.

Ворог не налітав на терени Великонімеччини.

Бої в Африці

РИМ, 25. IV. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

Відділи італійської армії продовжують свій похід на грецькій землі. Він тривав до 18-ої години 23. ц. м. — це є до хвилини, коли припинили воєнні дії на фронті IX-ої і XI-ої армії. Останніми днями італійські втрати досягли 6.000 вбитих і ранених вояків, у тому 400 старшин. Одиниці італійського летунства заатакували ворожі кораблі у порті **Патрас** і в заливі **Мільос.**

У східньому районі **Середземного моря** німецькі боєві літаки поцілили бомбою корабель-цистерну містоти 8.000 тон. Літаки німецького летунського корпусу знову бомбардували вночі з 22. на 23. ц. м. морські бази в порті **Ля Валетта** на **Мальті** й спричинили пожежі та шкоди. Один ворожий контрторпедовець пішов на дно.

В **північній Африці** ворог намагався продертися через перстень, який щораз більше окружує **Тобрук.** Зусилля ворога підпомагало також і летунство. Без огляду на все, ворожі зусилля не вдалися. Анґлійці залишили багато полонених та автоматичну зброю.

Італійські та німецькі літаки знову заатакували в спадному леті портові обєкти та кораблі в порті **Тобруку.** Один ворожий корабель затоплений, ряд інших кораблів поважно ушкодили. В летунських боях зістрілили 6 ворожих літаків.

У **Східній Африці** ворог продовжував атаки під **Дессіе.** Італійські війська відбили їх. На ворожий вогонь у **Мотта-Амарі** відповіла італійська артилерія.

—o—

Село прикладом для міста

Сянік, у квітні 1941.

Недавно читали ми в нашому щоденнику коротку згадку про те, що село Ялин, пов. Сянік добровільно зложило означену суму на національні цілі. Це явище, що наші села, висунені найдальше на захід, вже у ворожій околиці та з мішаним українсько-польським або спольонізованим населенням — самі добровільно дають, як на селянські умовини, значні жертви на національні цілі — таке радісне, що слід йому присвятити окрему увагу. Явище досить рідке й тому дуже, дуже відрадне.

Автор цих рядків був принагідно приявний, коли делеґати села Ялин складали гроші в касі УДК. Прийшли до канцелярії скромно і тихо. На зморщених обличчях і твердих руках видно, що це люди тяжкої праці. І видно по їхнім зовнішнім вигляді, що не живуть вони в найкращих матеріяльних умовинах. Передають гроші і їхні обличчя розяснюються. Кажуть: „Мало даємо, але даємо, що в наших силах і даємо щиро". 50.— зол. на потреби УДК, щоб ця наша установа й далі мала змогу і засоби до оборони наших національних інтересів. 25.— зол. на допомогу українському студенству — нашій надії. І 25.— зол. для тих найнещасливіших — для українських інвалідів. Крім цієї суми, ще на весіллю нашого селянина-хлібороба Цимбаліста Михайла зібрали 14.50 зол. і цю маленьку суму призначили на допомогу українській студіюючій молоді".

Вищенаведені суми, зложені українськими селянами на національні цілі, є незначні. Але тут річ не у висоті зложеної суми. Ми, що живемо на українській землі, добре знаємо прадавні селянські злидні та „хронічне" зубожіння. Знаємо, яку спадщину лишала нам Польща. Тут річ іде про той радісний факт, що українські селяни-хлібороби ні трохи не стоять позаду інтеліґенції, коли мова про жертвенність на національні справи. Само село зрозуміло й переконалось про дуже важну й відповідальну працю УЦК та поодиноких УДК. Село вже знає і про те, що без високоосвіченої та фахово вишколеної своєї інтеліґенції — не можна обійтися. Без такої інтеліґенції не може обійтися ніодна культурна нація. Врешті вищенаведена заява наших селян-хліборобів є доказом того, що і селу не чужа незавидна доля українських інвалідів.

Село Ялин, як і багато сіл у північно-західній частині Сяніччини, лежить найдальше на захід — далі вже польські села, або села, що були насильно протягом тяжких десятиліть неволі частинно або вже цілковито спольонізовані. Тим більше треба подібну ініціятиву вітати і заохочувати до неї інші села. З численних поїздок по українській околиці і принагідних гутірок із мешканцями сіл ми мали нагоду вже багато разів переконатися, що українське село, український селянин-хлібороб направду цікавиться всіми нашими загальними справами. Треба тільки постаратися, щоб село було завсіди якслід поінформова-

не по все, що діється на українській землі. Треба конче наладнати якслід справу поїздок на села. Знову ж треба памятати про те, що на села можуть їздити тільки такі, що зуміють належно вивязатися з своїх нелегких завдань. Треба завсіди відповідно підготовити тих, що мають постійно чи тільки час до часу працювати на селі. Село мусить відчути, що ми, українська інтелігенція, виїздимо на села не тільки для нашої приємности чи, популярно кажучи, „для спорту". Село мусить пізнати по нашому підході до праці, що направду і щиро цікавимося долею села і що нам всім радощі і турботи села дуже близькі. Тільки так ми всеціло здобудемо село і тільки по такій праці будемо мати таких сіл, як Ялин, багато.

Врешті наші селяни-хлібороби мають до нас ще одне побажання: **не сваритися!** Ніхто і ніде так добре не відчуває, що між інтеліґенцією щось „не в порядку", як на українському селі. Недавно були ми свідками такого пресумного випадку: одної неділі прийшов на село один промовець, а другої прибув інший і кожний говорив щось інше, кожний з них нарікав на тамтого. Селяни слухали, слухали, потім встає старенький сивоволосий господар і тихим, але рішучим голосом заявляє: „До нас із вашими сварками не ходіть. Не на те ми вас годували і продавали останню корову на академії студії, щоб ви сварилися. Замість пустих слів ми хочемо бачити вашу єдність, хочемо чути не гасла, яких ми звичайно взагалі не розуміємо, ми хочемо бачити вашу працю!" Такі голоси маємо нагоду почути по всіх наших селах і по всіх закутинах української землі. Ось в чому село стає прикладом для міста. **Юрій Таркович.**

Чому польщилось Посяння?

Лемківщина й Холмщина можуть бути направду вдячні, що знайшлись тепер люди, які написали їм їхню власну історію. Нема сумніву, що „20 років неволі" Ю. Тарковича та „Історія Холмщини й Підляшшя" проф. М. Кордуби на цілій Надбужанщині стануть дуже почитними й поширеними книжками. Про Посяння появилась також одна брошура п. н. „Як польщили Посяння", проте вона не заспокоює всіх тутешніх потреб, бо охоплює лише малий клаптик посянської землі та змальовує діяльність кількох осіб та небагато (хоч дуже вимовних!) фактів. Написати б історію ярославської землі (розуміється, разом із Ряшевом, Лежайськом, Переворськом, Порохником та Радимном) з її направду великими та призабутими моментами, — це завдання, за яке повинен хтось якнайскорше взятися! І такий твір назвати б тоді не „Як польщили Посяння", але буде ліпше: „Як польщилося Посяння". Чому? Бо не тільки польське духовенство польщило Посяння, але часто ми самі себе польщили. Бо коли український священик уживав польської мови (не тільки в проповідях! Є й такі, що проповіді говорили по-українськи, а в хаті говорили по-польськи!), коли українська автохтонна інтеліґенція Ярослава говорила (а чи ще не говорить?!) по-польськи, то як це назвати?

Крім польського духовенства відограли рішальну ролю у спольщенні Посяння **польські двори.** І вплив дворів у цій справі треба би докладно прослідити й вияснити. Двори — це витвір устрою ще передрозподільної Польщі, це —та твердиня польщини впродовж кількох останніх століть. Треба зясувати собі взагалі вплив і **единовладство шляхти** в польській історії, треба зрозуміти той суспільний стан, що ним була **польщина** з усіми її проявами, і побачимо, що двір був колись у кожному селі осередком життя села під кожним оглядом. Та ж „пан" мав право життя й смерти над селянином і „пан" міг у практиці накидати селянам свої релігійні переконання (cuius regio — eius religio — чия правда, того й віра). Цілих 600 літ ішов змаг культури української з польською, який у часі люблинської унії (1569) і берестейського зєднання (1595) дійшов до шпилю. У цьому двобою ми втратили через брак держави **боярство-двори;** цей змаг ми програли, а чільні оборонці українства не вміли охоронити своїх найближчих нащадків від цілковитого ополячення, напр., кн. Остозький! У цій боротьбі виробловався світогляд обох народів: у поляків зачіпний, агресивний з домішкою мазурської зарозумілости й безпардонности, у нас пасивний і заляканий. Важною обставиною був і поділ Польщі в рр. 1772—1795. Холмщина дісталась Росії і тому там польонізація не могла досягти сіл; села польщились та щойно з моментом примусового перетягання царатом на православія. Посяння і Лемківщина дістались Австрії, де польський елемент, головно ж шляхта, грав домінуючу ролю; Лемківщину хоронила недоступність і неурожайність. Зате **Посяння з доброю землею відчуло на собі цей натиск найсильніше** й тут головним чинником польонізації були, побіч польського духовенства, польські двори.

Польщення Посяння — це не тільки атака польського духовенства, але це довгий, передусім **духовний процес,** що відбувся на тепер, за 20-літнього володіння Польщі, але ще за Австрії, а подекуди то ще в XVIII. стол. Причиною цього заломання був саме світогляд тутешнього населення, що на його виробленні впливав сильно двір.

Двір був осередком життя села; школи, чи вчителя в селі не було, а наше духовенство не вибивалось дуже понад рівень багатших селян; зрештою, в добі панщини було воно сильно залежне від дворів. І якщо приходив звідкись поляк, хоч би й двірський форналь, то його становище в селі відразу було вище від життевого рівня нашого селянина, — так, як становище польських священиків-капелянів вибивалось понад нашими священиками. Поляків різнила від двора тільки різна станова приналежність, а єднала мова й віра. Українців різнило від двора все: становість, мова, обряд, а не єднало ніщо, бо не було в них глибокої свідомости духової спільноти. Поляк, навіть звичайний двірський попихач, ніколи не стидався своєї мови, чи обряду. Та ж тою мовою говорили „пани" (двір, адміністрація); навпаки — український селянин бачив, що його мовою не говорить ніхто з вищих суспільних верств, що навіть його духовник у розмові з двірським „паном", чи польським священиком говорить по-польськи. Чи ця обставина не мала зродити в душі поляка самопевність-зарозумілість, а в душі українця почуття меншевартости й приниження? У тій атмосфері ніодин поляк, — чи то був двірський слуга, чи кольоніст, чи звичайний жебрак — не пропадав; він у чисто українському селі почувався самопевно, тимбільше, що його поява в селі не була виїмкова; за ним приходили нові його земляки (це ж окраїнні полоси!) й розкладали село. У тій атмосфері кожне (майже буквально!) мішане подружжя кінчилось нашою втратою, а польським здобутком. Мішані подружжя були на Посянні розсадниками атмосфери байдужности до національних справ і отяжілости тих рисок, які є питоменні для ментальности посянців. Цю атмосферу скріпляла ще й популяризація польських повстань, що її роздмухували саме двори й священики. Кількадесять років перед відродженням української національної ідеї засипувано села польськими книжками й образами; дітей скрізь вчили польських повстанчих пісень. Цікаво й те, що поляки захопили й надзвичайно сильно популяризували місцевості з чудотворними іконами Богоматері. Коли з наших образів стрічались самі тільки з загальнорелігійними поуками, чи правдами, то поляки давали мотиви близькі, знані (нпр., М. Боска Хлопіцка, Лежайска, Тулїґловска й ін.). Найславніша Кальварія б. Перемишля була в польських руках; до останнього часу не було тут ніодного нашого образу з Кальварії поруч із тисячами різних польських!

На так підготований ґрунт вистачав один сильніший удар польського духовенства, чи польської адміністрації, щоб перевести будь-яку конкретну акцію. Він мав завсіди жахливі для нас наслідки.

Не остання 20-літня Польща, не переписування метрик по світовій війні — спольщило ці терени. Удари останніх 20 літ, хоч які нікчемні в своїх методах і які систематичні, були майже нічим у порівнянні з втратами перед світовою війною, в чому, побіч польського духовенства, **грали рішальну ролю польські двори.** А зачалось це в хвилині, коли перший наш боярин став „шляхціцем", прийнявши римо-католицький обряд! Нема сумніву, що коли б боярська верхівка була залишилась вірна рідному обрядові й національності, то ніколи б Польща не рушила наших прикордонних сіл!

І цікаво, що досі ніхто не змалював цього процесу. Чому ніхто з істориків не змалює переходу цих магнатських родів на чужу віру й народність (взявся до цього пок. Липинський, але загал про це не знає), який потягнув за собою такі страшні для нас наслідки? Чому ніхто не напише такої живої історії, що промовила б сильніше, ніж усі реферати, до серця надсянських мешканців?

Посяння жде ще свого історика!

Нов. Ос.

ФІРЕР ПРИЙНЯВ РЕҐЕНТА ГОРТІЯ.

Головна Кватиря Вожда, 25. IV. — У четвер Фірер прийняв у своїй Головній Кватирі реґента мадярського королівства, адмірала **Гортія.** Того самого дня реґент Горті відїхав до Будапешту.

ГРЕКИ ПРОТИ АНҐЛІЙЦІВ

СОЛУНЬ, 25. IV. — В добре поінформованих колах оцінюють, що досі втекло з Греції 60 до 80 тисяч англійських вояків. Ґен. Уілсон залишив у Греції ще тільки мале число анґлійців, що має скоріше репрезентаційний характер. Втеча анґлійців, що відбувається в усіх пристанях, викликує велике невдоволення серед греків. Підчас вантаження на кораблі одної анґлійської бриґади у пристані Пірей, мусіла інтервеніювати поліція та розганяти населення, що кричало за анґлійцями „Боягузи!"

Греки обкидали анґлійські війська, що проходили через Атени, камінням, висвистували їх та зневажали. Поліція докладала всіх зусиль, щоб розгоняти демонстрації, арештувала багатьох демонстрантів. Грецькі прибережні батерії в Піреї обстрілювали два анґлійські вантажники, коли вони відізжали, та важко їх ушкодили. Один анґлійський панцирник, що охороняв транспорт, відповів вогнем. У багатьох грецьких місцевостях були замахи на анґлійських вояків. Анґлійців обвинувачують у грабунках та інших насильствах.

ЛОНДОН ПОБОЮЄТЬСЯ.

НЮ-ЙОРК, 25. IV. — Кореспондент „Юнайтед Прес" повідомляє з Лондону, що неминуча небезпека нового Дінкірхену в Греції викликала в офіційних англійських кругах побоювання, що та невдача некорисно відібється на опінії Злучених Держав. Добре поінформовані круги зазначують, що Злучені Держави щойно тоді дадуть якусь поміч Анґлії, коли вона могтиме похвалитися вже якимись новими успіхами. Анґлійці признають у Лондоні, що німецький спосіб ведення війни в Юґославії і Греції був першорядний.

Новий етап життя українського студентства в Німеччині

В організаційному житті українського студентства в Німеччині сталася важна подія: 6. квітня ц. р., в домівці берлінського Клюбу Гумбольдта, відбулися Загальні Збори Національного Союзу Українських Студентських Організацій Німеччини (НаСУСОН), на яких вибрано нову управу. Одночасно Загальні Збори наділили нову управу повновластями випрацювати новий статут організації на засадах провідництва. На основах цього нового статуту буде переведена реорганізація укр. студентського життя в Німеччині. В сучасний момент існує, як відомо, на европейському терені одна українська студентська верхова організація, а саме: Центральний Союз Українського Студентства (ЦеСУС), що обєднує Союзи Українських Студентських Організацій поодиноких країв і знаходиться під проводом інж. Равича у Відні. ЦеСУС-ові підлягає згаданий НаСУСОН, у проводі якого донедавна був студ. Михайло Качмар. Перед війною обєднував НаСУСОН усі українські студентські організації Німеччини й Данціґу. По війні, з хвилиною напливу до Німеччини збільшеного числа нашої молоді на університетські й високошкільні студії, відкривалися перед тією організацією особливо широкі й важні перспективи праці. На жаль, відомі події між молоддю відбились також на діяльности НаСУСОН-у, якого провід не потрапив зайняти надрядного становища. На це й звернув увагу Провід Німецького Студентства, домагаючись від управи берлінського „Зарева" виключення не-студентів з організації, під загрозою суворих санкцій. За непослух владі, „Зарево", як відомо, розвязано. З аналоґічних причин провід НаСУСОН-у був приневолений скликати в січні ц. р. загальні збори, щоб перевести перевибір своєї управи. На цих зборах позбавлено необосновано права голосу 14-ох представників „Української Академічної Громади" в Празі тому, щоб забезпечити собі вибір бажаної управи. Представники Данціґу, Відня, разом з кількома представниками Берліна, на знак протесту покинули ці збори, солідаризуючися з товаришами з Праги; решта, в числі 18-ох студентів, вибрала нову управу НаСУСОН-у. Одначе Провід Німецького Студентства не визнав нової управи. На основі переговорів між представником П. Н. С. Гансом Шефером та президією СеСУС-а делеговано студ. Клявдія Білинського для комісаричного догляду над новими зборами НаСУСОН-у, що — як згадано — відбувся в Берліні. Загальні Збори вибрали нову управу в такому складі: голова — дипл. інж. Андрій Кішка, студент закордонного факультету берлінського університету, колишній голова Національного Союзу Українського Студентства в Бельгії та голова міжнародньої студентської організації в Лювені. Члени управи: Василь Рудко, студ. фільософії в Берліні, Клявдій Білинський, студ. Високої Господарської Школи в Берліні, дипл. інж. Володимир Соколовський. — До контрольної комісії ввійшли: інж. Роман Голод (університет, Берлін), Богдан Лончина (університет, Відень), Василь Кунда (політехніка, Прага). На зборах були заступлені 39 членів: Т-во „Основа" Данціґ 4-ма голосами (39 членів), „Українська Акад. Громада" у Празі 16-ма голосами (159 членів), Студ. Т-во „Січ" у Відні 12-ма голосами (120 членів), Берлін 5-ма голосами. Не прибули на збори делеґати „Січі" з Ґрацу, що мали 3 голоси (25 членів) та 5 представників частини берлінських студентів.

Уступаючій управі признано абсолюторію 2-ма голосами, при здержанні решти учасників; всі інші постанови запали одноголосно. Загальні Збори — як уже зазначено — наділили нову управу повновластями для перебудови статуту з метою повної реорганізації і оздоровлення українського організаційного життя. Провід Німецького Студентства визнає НаСУСОН єдиною правною організацією українського студентства на терені Німеччини, надаючи їй подібні повновласті у відношенні до українського студентства на німецьких високих школах, що їх мають: УЦК щодо українського народу в Ген. Губернаторстві та УНО на терені Німеччини.

Треба сподіватися, що впорядковане в цей спосіб українське студентське організаційне життя попливе тепер здоровим руслом у напрямі інтенсивної праці й розбудови. Діловий хід берлінських загальних зборів НаСУСОН-у виказав істнування серед мас нашого студентства найкращої волі покласти край зайвим непорозумінням. Інтенсивна праця являється найкращою запорукою нових кращих осягів нашої студентської молоді на багатогранних ділянках наукового й суспільного життя й праці. Не сумніваємося, що старше українське громадянство піддержить із свого боку здорові намагання студентської молоді новими доказами розуміння ваги високоосвіченої, фахово вишколеної, інтеліґенції для українського народу.

ФРАНЦІЯ МУСИТЬ СПІВПРАЦЮВАТИ НАД СТВОРЕННЯМ НОВОГО ЕВРОПЕЙСЬКОГО ЛАДУ.

ПАРИЖ, 25. IV. — Державний підсекретар для справ молоді, Ляміран, відвідав табор хліборобських робітників у Бордо. При тій нагоді він виголосив промову, в якій дав дефініцію „національної революції". Першою передумовою цього є — казав Ляміран, — щоби цілковито й невідкличнo зірвати з тим, що спричинило теперішнє нещастя Франції. Франція мусить обєднатися під національним оглядом під гаслом праці, родини й народу. Крім того Франція мусить почати співпрацювати над створенням нового европейського ладу.

—o—

ЯК АНГЛІЙЦІ ВІДСТУПАЛИ В ГРЕЦІЇ.

НЮ-ЙОРК, 25. IV. — Кореспондент „Юнайтед Прес" в Атенах подає, що англійські й грецькі війська відступали серед безперервного бомбардування німецьких літаків. Що 10 хвилин зявлявся спадний літак, який з невеликої висоти атакував шляхи, переповнені артилерією і змоторизованими відділами. Нераз налітало й по 20 німецьких літаків, що своїм зловіщим гудінням виповнювали повітря. Три австралійські вояки оповідали американському кореспондентові, як відбувалася втеча англійсько-грецької армії, що її гнали панцирні німецькі дивізії. Всі ці три австралійці були страшенно перелякані, ледви тягнули за собою ноги й просто падали з перевтоми. Вони належали до задньої сторожі англійської армії в Греції. „Бої та втеча, втеча й бої — казали австралійські вояки — тривали безупинно ввесь час". Німецькі літаки всіх типів — Дорнієри, Гайклі й Мессершмідти — перелітали з шумом над головами англійських вояків. Німецьке летунство без уговку бомбардувало всі шляхи англійського відвороту. „Біля Олімпу — розказували далі австралійські вояки — австралійські й новозеляндські частини намагалися ставити спротив. Але німці відкинули англійську армію на південь". Німецькі пionіри промощували шлях німецьким панцирним відділам на дорогах, які передтим цілком понищили повзи. Вночі побоєвище виглядало як один вулькан. Зі всіх усюдів летіли на нього ґранати і освічували блиски гарматних стрілів. Коли врешті австралійці добилися до Лярісса, місто вже було в німецьких руках. Тому, щоби не втратити звязку з головними англійськими силами й не попасти в полон, австралійці мусіли зробити довгий окружний марш".

—o—

НАТАЛІЯ САВЧЕНКО

У перші роковини смерти Софії Русової

Є вчені, що в тиші своїх кабінетів, далеко від виру життя, творять вічні правди для людей. Постаті їх далекі й мало знані громадянству. Та є й такі, що, розсипаючи щедро навколо себе скарби свого духа, живуть громадянством і для громадянства. Вони так зростаються з ним, що для них зникає особисте „я", вони розтворюються в ідеї.

Такою була бл. п. Софія Русова, що вмерла рік тому в Празі.

Походила С. Русова з родини Ліндсорфів. Батько із шведів, здавна осілих в Україні, мати — француженка. Софія Русова належала саме до тих, чужих із походження, славних наших постатей, як от: Костомарів, Антонич, Тадей Рильський, Липинський, проф. Федір Корш, Н. Королева й багато-багато інших, що їх переворила чарівна українська природа, багата поетична народня культура й славне минуле народа-страдника та наложила на їх серце свою печать — вони стали українцями.

Уроджена й вихована в Україні, Софія Русова уважала себе за українку. Багато обдарована природою, з поетичною вдачею, глибоко відчувала і любила вона все прекрасне. Рідними були їй широкі степи, золотисті поля, квітчасті луги, тихі води й ясні зорі.

А коли підросла, духовим очам юначки відкрилося в тій чарівній країні жахливе пекло на землі, про яке голосив Шевченко в своїх безсмертних творах. Страждання, муки українського народу тернями впивалися у вразливе серце, защепили в ньому незгасну любов, гарячі почування до народу-страдника та бажання помсти для його гнобителів. Зростала С. Русова в часах, коли віщував Куліш, що „скоро світ буде" та гукав: „Прокидайтеся, вставайте, старії й малії!"; коли по всій Україні, немов труба архангела, гремів голос великого Пророка проти „царів неситих", „недолюдків поганих" та кликав: „Вставайте, кайдани порвіте!"

Тоді народ наш із напруженням чекав чуда-волі, подих якої вже чувся в повітрі. Та хоч і прийшла воля-звільнення від кріпацтва в 1861 р., але не така, як того сподівалися. А згодом знову повіяло холодним вітром реакції після подавлення польського повстання в 1863 р. — і це найбільше відбилося на українцях. Молоденька душа Софії формувалася в атмосфері все глибшого народнього гніву, під перші блискавки революційних виступів — таємних партій. В 70-их роках свідома інтеліґенція кинулася в народ, бажаючи спокутувати своє відчуження, шукаючи стежок здобути його душу.

Молода Софія Русова рвалася тоді до праці. І ось по скінченні ґімназії в 1871 р., разом із сестрою їде до Києва й там вони обидві із захопленням віддаються праці у першому в Києві дитячому захистіфребелівці.

Тодішній Київ був духовим осередком українства. Там працювала славна Українська Громада, серед якої блищали такі світочі, як антропольоґ Хведір Вовк, етнограф Драгоманів, письменник М. Старицький, Олена Пчілка, О. Русов та інші. Там же в 1872 р. засновано відомий „Південно-Західній Відділ Російського Географічного Т-ва", що відразу стає законспірованим центром українського руху й гуртує коло себе всі кращі наукові сили, з проф. П. Чубинським у проводі. (Докінчення буде).

З голосів преси

Страх перед ґіґантськими несподіванками

Катастрофа англійських плянів на Балкані й неуспіхи в Єгипті викликали в лондонських політичних колах усе більший нервовий неспокій та передбачування ще гірших для Англії несподіванок. Штокгольмський кореспондент „Ноес Вінер Таґблят"-у стверджує, що цей неспокій віє вже нині навіть із сторінок великих англійських часописів.

„Статті цих часописів — пише »Н. Вінер Тґбл.« — стоять нині під одним гаслом: очі геть від тотальної катастрофи в Греції, натомість увесь зір насторожити на можливості найбільш небезпечної політичної та мілітарної німецької акції, що матиме на меті окружити й прогнати Англію з цілої області Середземного моря.

В Англії думають, що праве крило англійського фронту у східній частині Середземного моря вдалося вже забезпечити через замах в Іраку, хоч зовсім не виключають можливости несподіванок в Анкарі, а перш за все — в Сирії. „В час, коли можемо сподіватися німецької акції проти Малої Азії, або, ще певніше, проти Суезького каналу, — в Лібії сталася вже неприємною дійсністю німецько - італійська акція, що йде в тому самому напрямі", — пише один з англійських обсерваторів. В англійській пресі завмер наглo всякий передчасний оптимізм із приводу тимчасової затримки німецько-італійського походу коло Солюм. Зате прийшли до голосу нові заклики перестороги, що називають цей хвилевий застій лише дуже релятивним проявом.

Але на цьому не кінець. Англійські турботи йдуть уже нині ще далі й обхоплюють цілість Середземного моря. Зовсім несподівано віджили й кидаються в очі у Лондоні — ніколи зрештою незаспокоєні вповні — турботи з приводу Еспанії. Притоку для цього дали довгі наради еспанського уряду, що відбувалися в останніх днях. Страхітливі англійські привиди бачать, що ось-ось Еспанія приступить до пакту трьох, при чому одночасно прийде до удару на Гібральтар. В Англії памятають, що велика сила німецької стратегії все полягала дотепер на моменті заскочення також під географічним оглядом. „Поширення війни за західню частину Середземного моря було б не тільки безпосереднім загроженням Гібральтару, але зробило б дуже небезпечним вїзд на Середземне море та дало б ворогові нові, дуже цінні бази для підводних човнів і повітряної фльоти на атлантійському узбережжі Африки" — пише один із англійських військових обсерваторів.

Від Середземного моря переноситься турбота Англії одночасно й на далекий Схід. Що сталося б — питаються з тривогою у Лондоні, — якщо б одночасно з могутніми подіями на Середземному морі рухнула б також лявіна на далекому Сході. „Всі познаки вказують, що слід сподіватися ускладнень у великанських розмірах" — пише „Таймс" і продовжує: „Єдиною нашою метою мусить бути — витримати і не здавати ні одної позиції, де вона не була б — ні фізичної, ні моральної. За кожний свій успіх ворог мусить заплатити, по змозі, якнайдорожче. Мусимо збирати сили, щоб урешті-решт Німеччину таки перемогти! Йде тільки про те, щоб Англія витримала до тої години відплати. Найближче майбутнє буде суворе й повне небезпек. Нашим завданням буде перетримати цей період, бо може вже недалека надія на перемогу в майбутньому".

Як бачимо, англійці живуть дуже інтенсивно надіями.

Привабливо...

У французькому часописі „Ль Евро" появилося таке гумористичне оголошення:

„Шукаємо держави, яка була б схильна прийняти допомогу Англії. Ґарантуємо присилку експедиційного корпусу, який причалить і виступить на сушу здалека від загроженого кордону. Крім цього гарантуємо ще повний розвал власного фронту та втечу стрімголов на кораблі в якнайкоротшому часі. Зголошення: Уінстен Черчіль".

Хочуть тільки перетримати

Про англійські погляди на продовжування війни з Німеччиною пише „Берлінер Берзен Цайтунґ", стверджуючи, що в Англії ледви чи думає вже хто нині про офензиву.

„Політично й військово вишколені англ. журналісти не скривають уже нині зовсім, що Англія також у цьому році не буде у спромозі перейти до наступу. Англійським гаслом на 1941 р. є: „Витримати й якнайкраще використати свої обмежені воєнні можливості, бо щойно в наступному році осягне вона свою ціль, цебто: повітряну перевагу на всіх фронтах" — пише „Сендей Таймс". В подібному, зневіреному тоні пише „Економист": „Англійською проблемою в черговому році буде не те, як виграти війну, але як робити, щоб її не програти. Німеччина переважає далі, — як людським матеріялом, так і військовим вирядом, а німецький ґенеральний штаб має далі в своїх руках ініціятиву. Завоювання Европи й центральна позиція Німеччини дають їй змогу наступати в усіх напрямках із сильних оборонних баз. В порівнанні до цих корисніших умов, Англія має покищо тільки три плюси: обіцянку американської допомоги(!), перевагу британського летунства(!) і можливості англійської воєнної фльоти бути всюди на місці там, де це потрібне. Британські перемоги цієї зими може й зрадили в краю переконання, що вже скоро буде осягнений вершок воєнних успіхів Англії. Це помилковий погляд. Цього дотепер ще не видно".

Злучені Держави не зможуть виграти війни для Англії

ЗАЯВА ПОЛКОВНИКА ЛІНДБЕРҐА.

НЮ-ЙОРК, 25. IV. — Орґанізація Емерікен Ферст Коміті скликала величезні збори проти участи Злучених Держав у війні та проти охорони конвоїв. На тих зборах промовляли, крім полковника Ліндберґа, ще відома письменниця Кеблін Норрис і демократичний сенатор Уолш. Збори відбулися у величезній салі на 6.000 місць. Вже на кілька годин перед зборами саля була переповнена до останнього місця. Також само величезні маси народу зібралися на всіх сумежних вулицях. Дійшло до того, що вже ввечері поліція мусіла замкнути вулиці й рух завернути на дальші вулиці. Перед салею, де відбувалися збори, стовпилося 25.000 людей.

Полковник Ліндберґ заявив у своїй промові, що перекинення американської фльоти з Тихого океану на Атлантик для охорони транспортів воєнних матеріялів до Англії, не причиниться до того, щоб Англія виграла війну. Ліндберґ остеріг американський нарід перед безглуздою політикою Рузвелта, що — на його думку — не всилі врятувати Англії і тільки може втягнути Зл. Держави у велику халепу. „Це ж цілком очевидне, — сказав дослівно Ліндберґ, — що Англія є на найкращій дорозі, щоби програти війну. Шляхом пропаганди і фальшивої інформації громадянства, англійці намагаються довести до того, щоби Злуч. Держави незабаром інтервеніювали в европейській війні. Це розкриває останній розпучливий плян англійців, які внаслідок недостатньої воєнної підготови втратили всіх союзників, від поляків аж до греків. Коли сьогодні Англія від нас жадає, щоб ми приступили до тієї війни, то вона думає тільки про свою власну будуччину та майбутнє британської імперії. Я думаю, що наша відповідь мусить виходити з думки про майбутнє Злучених Держав та західньої півкулі. Я дійшов до переконання, що ми не всилі виграти війни для Англії".

Важне для студентів

Всіх студентів, що стараються про пашпорт на виїзд до Німеччини, повідомляємо, що конечною умовиною одержання пашпорту є посвідка хоча би тимчасового прийняття на університет. Усі подання без цих посвідок будуть відкинені.

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ В АТЕНАХ

НЮ-ЙОРК, 25. IV. — Атенський кореспондент щоденника „Ню-Йорк Таймс" повідомляє, що гарнізон в Атенах уже здемобілізований. Демобілізаційна акція йде скоро. Вулиці повні вояків, що прибувають з усіх сторін. Один визначний атенець заявив йому: „Як Англія й Америка уявляють собі виграння війни в такий спосіб? 28. жовтня Рузвелт обіцяв нам повну підтримку Америки. Досі ми не одержали від Злучених Держав ніодного набою".

ПОГРОМ АНГЛІЙЦІВ НА БАЛКАНІ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 25. IV. — Бразилійська преса подає в сензаційній формі про капітуляцію грецької армії Епіру й Македонії та трусливу втечу грецького короля та його уряду на Крету. Ця преса підкреслює, що сензаційні вістки про ці події унеможливлюють англійським аґітаційним чинникам затаїти повний погром Англії на Балкані. Щоденник „Мейдодія" пише, що кожний, хто відвідує сьогодні Термопілі, мусить ствердити там такі слова: „**Мандрівнику, якщо підеш до Атен, скажи тамошнім громадянам, що ти бачив тут англійців, які втікають до Пірею!**"

„Газета де Нотіціяс" звертає увагу на дивоглядне положення, що у висліді мусить довести до того, що Німеччина буде примушена прийти з допомогою своїм грецьким противникам, щоб англійці не залишили їх на ласку долі. Щоденник „Плятеа" стверджує, що погром англійців на Балканах перевищує навіть Дінкірхен.

ПРЕМІЄР ЦВЕТКОВИЧ НА ВОЛІ.

СОФІЯ, 25. IV. — Щоденник „Утро" помістив розмову з колишнім головою югославянського уряду Цветковичем, що перебуває тепер у своїй віллі в Ніші. Тієї ночі, коли перевели переворот, голову уряду та його дружину арештували три старшини летунства. Якраз тоді, коли його арештували, він саме довідувався телефонічно, що військо збирається довкола президії ради міністрів. Чергового дня перевезли його до Нішу, де інтернували в його хаті. Несподівано 7. IV. зявилися в Ніші німецькі повзи. Тоді сербський капітан, що його беріг, наказав, щоби Цветкович та його дружина приличилися до сербських військ, що відступали. Цветкович та його дружина мусіли бристи через Мораву по груди в воді. Віддаль між сербськими відділами й німецькими повзами постійно зменшувалася, так, що вкінці капітан ескорти звільнив своїх вязнів. Таким чином Цветкович і його дружина врятувалися просто чудом.

—o—

НЕВЕЛИКИЙ ЗАПАС

маємо на складі нижче поданих книжок, тому користайте з нагоди й замовляйте !!!

Книжки висилаємо тільки за готівку, або за післяплатою. На поштову пересилку книжок просимо долучувати: 30 сот. при замовленнях книжок до 1 зл., 60 сот. — від 1 до 5 зл., 1 зл. при замовленнях на квоту від 5 до 20 зл.

При замовленнях книжок понад 20 зл. пересилку платить Видавництво.

Для книгарень книгарський рабат.

Замовляйте: Українське Видавництво — Краків, Райхсштрассе 34.

№	Автор	Назва	Стор.	Ціна: брош.	Ціна: опр.
1.		Казки Ляфонтена — ілюстров.	43	2.—	
2.		Казки Андерзена	48	1.—	
3.		Байки Крилова — ілюстр.	48	1.50	
4.		Казки Фенельона — ілюстр.	48	1.50	
5.	Бєрнзон:	Новоженці — комедія у 2 діях	64	2.—	
6.	М. Вовчок:	Від себе не втечеш — оповід.	64	1.—	
7.	„	Сон, Одарка, Ледащиця — опов.	68	1.—	
8.	Гринюк:	Весняні вечори — новелі	64	1.—	
9.	Д. Дорошенко:	М. Костомарів — літер. характ.	96	2.—	
10.	„	П. Куліш — „ „	208	4.—	
11.	С. Єфремів:	Карпенко-Карий „ „	116	2.—	
12.	„	І. Левицький-Нечуй „ „	192	4.—	
13.	„	М. Коцюбинський „ „	176	4.—	
14.	Келєрман:	Тунель — роман	416	10.—	12.—
15.	Г. Кершенштайнер:	Що таке державно-громадянське виховання	96	3.—	
16.	Кобилянська:	Царівна — повість	432	10.—	12.—
17.	„	Битва — нарис	52	1.—	
18.	„	Природа — новеля	48	1.—	
19.	Кониський:	У гостях добре, дома найліпше — істор. опов.	216	4.—	
20.	Короленко:	Черкес, Макарів сон — оповід.	56	1.—	
21.	„	Ліс шумить, Химерна	48	1.—	
22.	Костомарів:	Дві руські народності	112	2.—	
23.	Котляревський:	Наталка Полтавка — опера у 2 д.	64	2.—	
24.	Крушельницький:	Іван Франко — літер. характ.	80	—	4.50
25.	Левицький:	Микола Джеря — повість	160	3.—	
26.	„	Біда бабі Палажці Соловісі	40	1.—	
27.	„	Запорожці — казка	42	1.—	
28.	„	Хмари — повість	488	10.—	12.—
29.	Б. Лепкий:	Писання, т. І.	4 6	10.—	
30.	„	Трильогія: Мотря ч. І.	388	—	
31.	„	„ Мотря ч. ІІ.	308	—	
32.	„	„ Не вбивай	396	—	
33.	„	„ Батурин	416	50.—	60.—
34.	„	Під тихий вечір	394	8.—	10.—
35.	М. Лозинський:	Іван Франко, життя і діяльність	52	1.—	
36.	Містраль:	Спогади й оповідання	218	3.—	
37.	Ніцше:	Так мовив Заратустра — т. І.	120	2.—	
38.	„	„ „ „ т. ІІ.	112	2.—	
39.	„	„ „ „ т. ІІІ.	вичерпаний		
40.	Руданський:	Співомовки	144	3.—	
41.	„	Цар Соловей — казка	96	2.—	
42.	Старк:	Незвичайний злодій — детект. роман	264	—	5.—
43.	Тобилевич:	Хазяїн — комедія в 4 діях	152	3.—	
44.	„	Суєта — комедія в 4 діях	144	—	3.50
45.	„	Житейське море — ком. в 4 д.	128	3.—	
46.	„	Сава Чалий — трагедія на 5 дій	104	2.50	
46а.	„	Бурлаки — драма на 5 дій	96	2.—	3.—
47.	Толстой:	Живий труп — драма на 6 дій	112	2.50	
48.	„	Відродження — роман, т. І.	296	—	8.—
49.	„	Відродження — „ т. ІІ.	380	—	8.—
50.	Л. Українка:	Лісова пісня — драма на 3 дії	97	2.50	
51.	„	Над морем — оповідання	50	1.—	
52.	„	Камінний господар — драма	96	2.50	
53.	„	Вавилонський полон — драматичні поеми	40	1.—	
54.	Л. Українка:	Оргія — драматична поема	88	2.—	
55.	„	Блакитна троянда — драма	98	2.50	
56.	„	Приязнь, Розмова — оповід.	108	3.—	
57.	„	Бояриня — драма	54	2.—	
58.	Федькович:	Як козам роги приправляють — фрашка	48	—	2.—
59.	„	Так вам треба — іграшка в 1 дії	40	1.—	
60.	Франко:	Захар Беркут — повість	254	5.—	6.—
61.	„	Основи суспільности — повість	304	6.—	8.—
62.	Франс:	Комедія про чоловіка, що оженився з немовою — жарт на 2 дії	40	1.50	
63.	Чайківський:	Всесвітня історія, т. І.	280	12.—	
64.	„	„ „ т. ІІ.	246		
65.	„	„ „ т. ІІІ.	304		
65.	Шевченко:	Твори — Про життя і твори, т. І.	544	—	15.—
67.	„	„ „ „ т. ІІ.	656	—	15.—
68.	„	Гайдамаки — поема	144	2.—	
69.	„	Артист — повість	192	3.—	
70.	„	Музика — повість	132	2.—	
71.	„	Гайдамаки — ілюстровані	50	40.—	50.—
72.	Яворівський:	Геновефа — оповідання	120	2.—	3.—
73.	Яцків:	Танець тіней	472	10.—	12.—
74.	Винниченко:	Відродження нації, т. І.	348	10.—	
75.	„	„ „ т. ІІ.	328	8.—	
76.	„	„ „ т. ІІІ.	536	12.—	
77.	„	Записки кирпатого Мефістофля — роман	313	8.—	10.—
78.	„	Твори т. ІІІ. Боротьба і інші оповідання	252	5.—	
79.	„	Твори т. IV. Кузь і Грицунь та інші оповідання	218	5.—	
80.	Бєрнзон:	Понад наші сили — драма у 2 д.	88	2.—	
81.	Николишин:	Розладдя — драма в 4 діях	144	2.50	
82.	Л. Н.:	Короткий підручник нім. мови	32	1.—	
83.	„	Німецько-український словар	376	5.—	
84.	М. Мосендз:	Вічний корабель — лір. драма	34	1.—	
85.		Лисичка-котик-півник — гарно ілюстр. казка для дітей	12	0.60	
86.		Війна грибів з жуками — багато кольор. ілюстр. к. для дітей	12	1.—	
87.		Мати коза — багат. кольор. ілюстр. к. для дітей	12	0.60	
88.	В. Королів-Старий:	Чмелик — роман для юнацтва	420	8.—	
89.	М. Куліш:	Мина Мазайло — комедія	96	2.40	
90.	В. Старий:	На зеленому острові — оповід.	70	1.—	
91.	„	Словянські народні казки	88	0.80	
92.	„	Близький світ — казки-байки з 35 ілюстр.	52	1.—	
93.		Дід та баба — багат. кольор. ілюстр. казка	12	0.60	
94.	Німцова-Старий:	Про 12 місяців — баг. іл. казка	16	1.—	
95.	Ф. Потушняк:	Земля — оповідання	31	0.40	
96.	М. Чирський:	Емаль — поезії	40	1.60	
97.	Л. Мосендз:	Засів — повість	96	2.40	
98.	І. Колос:	Молоді мої дні — поезії	64	1.50	
99.	М. Велигорський:	Наші лічничі ростини — практ. ілюстр. підр.	74	2.—	

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

КВІТЕНЬ.

26. Субота — смч. Артемона.
27. Неділя — 1. Томина.

—

— ЗАХОДОМ Секції Наукових Викладів ім. Петра Могили при УОТ в Кракові, Адольф Гітлерпляц 12, відбудеться 26. ц. м. в год. 19.15 відчит п. Олени Теліги: „Партачі життя" (До проблеми цивільної відваги). Гостям раді. 2х

— УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ У ВАРШАВІ. Український Національний Хор під управою Володимира Божика виступить із концертом у Варшаві в салі консерваторії при вул. Окульник 1, в неділю 27. квітня. Українці м. Варшави й околиці своєю громадною участю у цьому концерті засвідчать свою любов до рідної пісні. 2х

— ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ СЕМИНАРІЇ в Криниці повідомляє, що наука починається в понеділок 28. квітня 1941 р. 3х

— КУРС ДЛЯ ПРОВІДНИЦЬ ДИТЯЧИХ САДКІВ У ХОЛМІ. На днях відбудеться в Холмі вишкільний курс для провідниць дитячих садків на Холмщині. Організацією курсу займається відділ культурної праці УДК в Холмі та Жіноча Секція УДК.

— ПЕРЕСТОРОГА. З уваги на те, що трапляються доволі часто крадежі українських документів, перестерігаємо всіх, щоб уважали на свої кишені при касах, у залізничих буфетах та в крамницях.

— ПОМЕР ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ. У Римі помер 26. березня ц. р. монсініор Джюзеппе Чезаріні, асесор св. Конґреґації для Сх. Церкви, найближча особа при кардиналі Тісеранові (голова св. Конґр. Сх. Церкви). Був він дуже зичливий для нас і живо цікавився нашими справами. В похоронному обряді, що відбувся у церкві С. Марія ін Транстіберіна у ОО. Кармелітів у Римі, співали питомці східніх обрядів, між ними й наші, з великим успіхом.

— УКРАЇНСЬКА СПІВАЧКА В ІТАЛІЙСЬКІЙ ФІЛЬМІ. Нам пишуть із Риму, що відома українська співачка, Евгенія Зарицька, знов виступає в новій італійській фільмі.

— УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ У КАТОВІЦ відбудеться в неділю 27. квітня у 80-ті роковини смерти Тараса Шевченка. На концерті виступлять: українська пяністка О. Цурковська, співак м-р О. Стецура, рецитатор ю. Геник-Березовський, бандурист М. Теліга й хор під орудою О. Хортива.

Загальні Збори Союзу Кооператив „Пробоєм"

Дня 27. березня ц. р. відбулися Загальні Збори Української Хліборобської Повітової Кооперативи „Пробоєм" у Грубешеві.

На Збори прибув комісар „Крайсґеноссеншафт" п. Венк і заступник „Крайсляндвірта" п. Кеберер, голова УДК д-р Микола Струтинський, дир. Союза Кооператив у Белзі п. Чубатий, ревізор Рільночо-Зарібкових Кооператив у Люблині мґр. Василь Захарчук і багато інших гостей.

Збори відкрив голова Надзірної Ради Петро Панасевич, покликуючи до Президії д-ра Осипа Галущака, д-ра Михайла Карамана, кооператорів Романа Тюхая і Володимира Савчука, а на секретаря п. Мих. Бойка; провід зборами передав д-рові О. Галущакові.

З великим зацікавленням і увагою вислухали Збори звіти ревізора м-ра В. Захарчука, дирекції і контрольної комісії. А було що слухати, бо це Збори Повітової господарсько-кооперативної установи, найповажнішої тепер установи, яка ще тому 14-ять місяців була лише мрією кількох одиниць — без фондів, членства, маґазинів, довіря і повного зрозуміння в більшости громадян та кооператорів.

Заходом кількох кооператорів основано кооперативу „Пробоєм" у дні 15-го листопада 1939 року. Перші оборотові фонди, зібрані між тодішніми кількома службовиками, дирекцією та кількома кооперативами, не виносили більше як 7.000 золотих. З такою то, вдодатку чужою готівкою, почала дирекція працю, без маґазинів, вишколеного апарату і з великою конкуренцією польських повіт. установ, яких працює тут аж три. По році праці на день 31. грудня 1940. р. Союз „Пробоєм" обеднував уже 119 членів низових кооператив і 1446 членів фізичних, господарів, які відставили континґент збіжжя — та згідно з розпорядком господарських урядових чинників, мали стати членами повітових кооператив.

Обороти Союзу „Пробоєм" за час від 8. XII. 1939. р. по 31. XII. 1940. р. виносять 15,068.178 зол. Союз „Пробоєм" в діловому році вів такі відділи: товаровий, якого торги виносять 1,548.493 зол.; збут с. г. продуктів, торги виносять 2,577.336 зол.; перерібки (олійрні, посторонки, шнури) торги 63.518 зол.; фабрика лімоняди і содової води, торги 25.765 зол.; склеп шкла, торги 20.093 зол.; власні фонди виносять 172.403 зол.; разом всі торги 4,235.207 зол.

Крім цього „Пробоєм" вів інструкторсько-організаційний відділ, який на протязі ділового року відбув 836 поїздок орґанізаційного характеру. Праця інструкторсько-орґанізаційного відділу йшла в напрямі допильнування правної сторінки низових кооператив, діловодства і правильної господарки, орґанізація низових кооператив, пропаґандивні реферати, різні сходини, конференції, свята та участь в Загальних Зборах. Союз „Пробоєм" дбає також і на підготову нових працівників для низових кооператив та Союзів через організовання кооперативно-господарських курсів. В діловому році зорґанізовано трьох-тижневий курс у с. Черничині, в якому взяло участь 35 слухачів, а з днем 1. грудня м. р. зорґанізовано однорічний кооперат.-господарський курс при Українській Державній Торговельній школі в Грубешові. Курс начислює 68 слухачів найкращої молоді Грубешівщини обох полів і поділений на два відділи. Управителем курсу є проф. торговельної школи п. Антін Богун, а викладають на цім курсі професори Торговельної школи, директори і службовики Союзу „Пробоєм".

Великі заслуги поклали для розвою „Пробоєм" дирекція і службовики, що в перших місяцях безплатно, а потім за малою винагородою, але з великою вірою взялися за працю, творячи цю господарсько-кооперативну установу, яка сьогодня є одинокою на терені грубешівського повіту й гідно репрезентує господарське життя перед владою.

Окрему заслугу має тут бувший нач. дир. Африкан Хрущ, якому Збори устами поодиноких бесідників висловили своє признання й подяку.

Збори закінчилися вечером, а учасники їх роз'їхалися додому, захоплені осягами та з великою вірою і постановою ще більше працювати.

—o—

З українського життя

ПОРОХНИЧЧИНА

У понеділок, 7. IV. 1941 р., відбувся в Порохнику заходом місцевої української 7-клясової школи, під проводом учителя Осипа Савчака та Захоронки під проводом ССлужебниць, концерт у честь Т. Шевченка. Програму, включно з рефератом виконали самі діти, що робило зокрема дуже миле враження. До хорових точок увійшли: „Ой нема, нема ні вітру, ні хвилі", „Ой пігнала дівчинонька ягнятонька в поле", „Реве та стогне", „Ой на горі василечки сходять", „Сонце заходить", „Ягіл, ягілочка". Народні пісні вийшли краще, ніж пісні до слів поета. Гарно випали деклямації та інсценізація „Садок вишневий".

Концерт зачався „Заповітом", закінчився національним гимном. Саля була переповнена. Цікаво, що хоч Порохниччина таки сильно була спольщена, проте діти наголошували слова без закиду та свобідно володіли рідною мовою і це ті наслідки праці над ними Захоронки й школи. Вони вживають тепер у гурті та між собою виключно української мови, вони будуть і надійними свідомими громадянами в майбутньому. Побажати б таких дитячих пописів, чи вистав, побільше, бо це дітвору насправді заохочує і привчає до культурної праці.

Нов. Ос.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812, З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.